

Náš prepodobný otec Pachómios Veľký sa narodil okolo roku 292 v Egypte. Pochádzal z pohanskej rodiny. Ako 18 ročný sa prihlásil do služieb k vojsku. Jedného dňa sa loď s nováčikmi plavila po rieke Níl, ktorá zakotvila v prístave veľkého mesta. V tomto meste ich obyvatelia láskavo privítali a vzorne sa o nich starali. Pachómios bol z týchto ľudí udivený a zaujímalo ho, čo sú to za ľudia. Keď sa vypytoval, dozvedel sa, že sú to kresťania. Pretože vojsko zostalo v meste dlhšie, mal mladík možnosť podrobnejšie sa zoznámiť so životom miestnych kresťanov. Vojsko bolo onedlho rozpustené po víťazstve Maximiliána nad Liciniom, preto sa Pachómios vrátil do Téb a nechal sa pokrstiť. Potom odišiel k pustovníkovi Palammovi, kde bol pod jeho vedením 12 rokov. V roku 325 odišiel do púšte na brehu rieky Níl, kde si zradil pustovňu a viedol prísny asketický život. Prepodobný otec Pachómios založil prvý veľký kláštor pre spoločný život mníchov, v ktorom základné pravidlá pochádzajú od svätého Bazila Veľkého. Spoločný život mníchov v kláštore sa nazýva cenobitizmus, ktorý je opakom pustovníckeho života v samote. Za zakladateľa pustovníckeho mníšstva je považovaný svätý Anton, ktorého svätý Atanáž kladie za vzor všetkým mníchom ako model asketického života.

o. Miroslav Dargaj

FARSKÉ OZNAMY

◆ Modlitby matiek budú v pondelok 13. a 20. mája večer. Telocvičňa na ZŠ Prostějovská bude v tie isté dni. Modlitby mužov budú v utorok 14. a 21. mája, biblická škola bude iba v utorok 14. mája večer. Nácvik zboru bude v stredu 15. a 22. mája večer. Stretko na fare bude v piatok 17. a 24. mája o 16:15 hod. na fare.

◆ Akatist k presv. Bohorodičke sa pomodlíme v pondelok a stredu po večernej sv. liturgii. Na ďalší týždeň to bude Moleben k presv. Bohorodičke v pondelok a piatok večer.

◆ V stredu máme sviatok Polovice Päťdesiatnice. Sv. liturgie budú ako zvyčajne o 6:30 a 18:00 hod.

◆ Pozývame vás na 10. metropolitnú púť do Krakova do Sanktuária Božieho milosrdenstva. Púť sa uskutoční v sobotu

18. mája. Máme objednaný autobus, ktorý odchádza z parkoviska pri COOP Jednote o 4:00 hod. Návrat je vo večerných hodinách. Už odteraz sa môžete nahlasovať v sakristii chrámu a zaplatiť zálohu 10,-€. Odchod bude o 4:00 hod. ráno. Upozorňujeme, že v tento deň bude sv. liturgia iba ráno o 6:30 hod. nakoľko sa púte zúčastníme obaja, správca farnosti aj kaplán. Úmysel z večernej sv. liturgie bude slávený v nedeľu o 8:00 hod.

◆ V piatok 17. mája sa po večernej sv. liturgii pomodlíme Moleben k bl. P. P. Gojdičovi s uctením si jeho relikvií.

◆ V nedeľu 26. mája budeme mať našu farskú zbierku na dokončenie stavby po oboch sv. liturgiách.

o. Peter Kačur

Bl. David Peter Čajko

Slovo o presvätej Bohorodičke

Mesiac máj je pre mnohých z nás charakteristický práve mariánskou zbožnosťou. Viac ako inokedy sa v chráme modliame rôzne pobožnosti k presvätej Bohorodičke. Medzi ne môžeme zaradiť moleben, akatist, paraklis či iné. Skúsme sa teda zamyslieť nad Pannou Máriou.

Máriina moc a jej materinská láska priťahuje ľudí neprieč rôznymi kultúrami. S pohanskými bohyňami však nemá nič spoločné. Mariánska zbožnosť oslovuje ľudí po celom svete a nielen kresťanov. Pravdepodobne je úcta k Márii spojená práve s osobou ženy a matky, ktorá je predovšetkým v starých kultúrach vnímaná posvätné v súvislosti s plodnosťou. Ak niekoho oslovuje aj mimo cirkvi, potom je to určite vďaka jej vnútornej čistote, neporušenosti a materinskej láske.

Bohorodičku nemôžeme nikdy spájať s akýmkoľvek kultom ženských či materských bohýň starých kultúr. Líši sa od nich rovnako ako sa líši pravý Boh od všetkých modiel a božstiev, ktoré si človek vytvoril pre svoje vlastné uspokojenie, aby naplnil svoje náboženské potreby. Bohyne pohanských náboženstiev sú ľudským výmyslom a ich uctievanie je pre kresťana modloslužbou. Mária nebola, nie je a nikdy nebude bohyňa. Od všetkých bohýň sa odlišuje svojou podstatou a poslaním. Bola obyčajnou veriacou dievčinou, ktorú si Boh vyvolil k veľkému dielu: aby sa stala matkou Spasiteľa, Božieho Syna. Celá jej veľkosť spočíva v Božom vyvolení a v jej ochote spolupracovať s Bohom, v jej otvorenosti pre Božiu vôľu a pôsobeniu Sv. Ducha, v jej pokore a službe, s ktorou naplnila Bohom zverené poslanie. Spôsob, akým to

Boh urobil, je ľudsky nevymysliteľný. Vieme to skrze Sväté písmo a Tradície cirkvi. Pre mnohých je ale biblická zbožnosť vo vzťahu k Panne Márii nedostačujúca, a tak si z nej robia akúsi kresťanskú bohyňu, vďaka čomu prekrúcajú jej postavenie v Božom pláne spásy.

Miesto Márie v živote cirkvi a tým v živote každého veriaceho, je dané od samého začiatku Bohom. V evanjeliách sa o Márii veľa nepíše, ale všetky zmienky o nej ukazujú na úzky vzťah ku Kristovi, na jej miesto v rodiacej sa cirkvi a v celom Božom pláne záchranu. Náš vzťah k Márii vychádza z toho, že je matkou Božieho Syna, ale aj z toho, že nám ju Ježiš z kríža dal za svoju vlastnú matku. Zohrala veľmi dôležitú úlohu pri zrode cirkvi. Jej význam je naznačený tým, že popri apoštoloch je jedinou osobou, ktorá spolu s nimi prosila o dar Svätého Ducha. Tým je poukázané na začiatok jej stálej prítomnosti uprostred modliacej sa cirkvi. Veď ona jediná mala skúsenosť s plnosťou Svätého Ducha. Tak ako Svätý Duch spôsobil, že sa Mária stala Božou matkou, stala sa na Turíce jeho pôsobením matkou cirkvi. Po Ježišovom odchode sa učeníci mali práve od Márie učiť životu pod vedením Svätého Ducha.

Mária má svoje poslanie i v dnešnej dobe. Je služobníčkou Pána. Ako prvá by odmietla postavenie rovné Bohu. Svätý Otec František povedal, že spolupracou Svätého Ducha a Panny Márie vzišlo to najlepšie, čo len mohlo, sám Ježiš Kristus. Skrze jej príklad môže byť aj naša spolupráca so Svätým Duchom veľmi hojná a prosperoša.

Podľa rozhovoru s Vojtěchom Kodeřtom spracoval o. Peter Kačur

LITURGICKÝ PROGRAM

Pondelok, 13. máj
Sv. mučenica Glykéria
06:30 csl. sv. lit. (HP 218); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 203); Ap. zač. 24. (Sk 10, 1 - 16); Jn zač. 24. (6, 56 - 69)

Utorok, 14. máj
Sv. mučeník Izidor
06:30 sl. sv. lit. (PZ 203); 18:00 csl. sv. lit. (HP 218); Ap. zač. 25. (Sk 10, 21 - 33); Jn zač. 25. (7, 1 - 13)

Streda, 15. máj
Polovica Päťdesiatnice. Náš prep. otec Pachómios Veľký.
06:30 csl. sv. lit. (HP 220); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 205); Ap. zač. 34. (Sk 14, 6b - 18); Jn zač. 26. (7, 14 - 30)

Štvrtok, 16. máj
Prep. otec Teodor Posvätený, učeník svätého Pachómia Veľkého
06:30 sl. sv. lit. (PZ 205); 18:00 csl. sv. lit. (HP 220); Ap. zač. 26. (Sk 10, 34 - 43); Jn zač. 29. (8, 12 - 20)

Piatok, 17. máj
Sv. apoštol Andronik a spoločníčka
06:30 csl. sv. lit. (HP 220); 17:30 sl. sv. lit. (PZ 205); Ap. zač. 27. (Sk 10, 44 - 11, 10); Jn zač. 30. (8, 21 - 30)
18:15 Moleben k bl. P. P. Gojdičovi

Sobota, 18. máj
Sv. mučeník Teodot z Ankyry
06:30 csl. sv. lit. (HP 220); Ap. zač. 29. (Sk 12, 1 - 11); Jn zač. 31. (8, 31 - 42a)

Nedeľa, 19. máj
Piata nedeľa po Pasche - o Samaritánke
07:00 Utieren; 08:00 csl. sv. lit. (HP 221); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 206); Ap. zač. 28. (Sk 11, 19- 26. 29 - 30); Jn zač. 12. (4, 5 - 42)
17:00 Každodenná večiereň

Pondelok, 20. máj
Sv. mučeník Tallelaios

06:30 csl. sv. lit. (HP 220); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 205); Ap. zač. 30. (Sk 12, 12 - 17); Jn zač. 32. (8, 42 - 51)

Utorok, 21. máj
Sv. veľkí králi a apoštolom rovní Konštatín a Helena
06:30 sl. sv. lit. (PZ 205); 18:00 csl. sv. lit. (HP 220, 385); Ap. zač. 31. (Sk 12, 25 - 13, 12); Jn zač. 33. (8, 51 - 59)

Streda, 22. máj
Zakončenie Prepolovenija. Sv. mučeník Bazilisk.
06:30 csl. sv. lit. (HP 220); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 205); Ap. zač. 32. (Sk 13, 13 - 24); Jn zač. 18. (6, 5 - 14)

Štvrtok, 23. máj
Prep. Eufrozína Polocká, igumenka Monastiera svätého Spasiteľa
06:30 sl. sv. lit. (PZ 206); 18:00 csl. sv. lit. (HP 221); Ap. zač. 35. (Sk 14, 20b - 27); Jn zač. 35. (9, 39 - 10, 9)

Piatok, 24. máj
Prep. Nikita Stĺpnik, perejaslavský divotvorca
06:30 csl. sv. lit. (HP 221); 17:30 sl. sv. lit. (PZ 206); Ap. zač. 36. (Sk 15, 5 - 34); Jn zač. 37. (10, 17 - 28a)

Sobota, 25. máj
Tretie nájdenie úctyhodnej hlavy sv. Jána Krstiteľa
06:30 csl. sv. lit. (HP 221, 387); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 208); Ap. zač. 37. (Sk 15, 35 - 41); Jn zač. 38. (10, 27 - 38)
17:00 Veľká večiereň

Nedeľa, 26. máj
Šiesta nedeľa po Pasche - o slepom
07:00 Utieren; 08:00 csl. sv. lit. (HP 224); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 208); Ap. zač. 38. (Sk 16, 16 - 34); Jn zač. 34. (9, 1 - 38)
17:00 Každodenná večiereň

o. Miroslav Dargaj

 - zdržanlivosť od mäsa

200. VÝROČIE PREŠOVSKÉJ EPARCHIE

LIKVIDÁCIA GRÉCKOKATOLÍCKEJ CIRKVI V ROKU 1950

Dňa 14. októbra 1949 Národné zhromaždenie odhlasovalo nové „cirkevné“ zákony, ktoré upravovali vzťah medzi cirkvou a štátom. Právne normy: 1. Zákon č. 217/1949 Zb., ktorým sa zriaďuje Štátny úrad pre veci cirkevné. 2. Zákon č. 218/1949 Zb. o hospodárskom zabezpečení cirkvi a náboženských spoločnosti štátom. 3. Vládne nariadenie č. 219/1949 Zb. o hospodárskom zabezpečení cirkvi rímskokatolíckej štátom, ako aj ďalšie 4 vládne nariadenie o zabezpečení iných cirkvi. Išlo o zákony, ktoré podriaďovali cirkev úplne štátu, či sa už jednalo o dozor nad katolíckou Cirkvou, alebo o duchovnej službe, ktorá sa mohla vykonávať len s príslušným štátnym súhlasom, atď.

V roku 1950 sa začala nová epocha vo vzťahoch štátu voči cirkvi. Skončilo sa obdobie merania síl pripomínajúce demokraciu, a nastala doba teror. Dekrétom č. 112 zo 16. marca 1950 vláda štátu zrušila 13 diecéznych seminárov a ponechala iba dva - jeden v Čechách a jeden na Slovensku. V tomto období začína taktiež útok aj na rehoľníkov. V noci zo dňa 13. na 14. apríla 1950 bezpečnostné orgány násilím zlikvidovali mužské kláštory. Jedným z nich bolo zatknutých 1 911 rehoľníkov. O niekoľko týždňov podobným spôsobom bolo zatknutých 10 660 katolíckych rehoľníč.

Tým začína budovanie pravoslávnych štruktúr a útoky na Gréckokatolíckov. Postavenie a osud gréckokatolíckej Cirkvi v Československu po Druhej sv. vojne musíme vidieť v širšom kontexte medzinárodnej situácie. Vieme, že ČSR sa dostala po tejto vojne do sovietskej sféry vplyvu. Veľmi živou sa stáva idea spoločného Slovanstva. Oživovatelia a formovatelia veľkej mocensko-politickej koncepcie povojnového Slovanstva si veľmi dobre uvedomili, že pri jej realizovaní im môže veľmi účinne pomôcť - pravoslávna cirkev. Táto koncepcia rákala so spojením slovanskej idey s myšlienkou cyrilo-metodskou. Pre dosiahnutie toh-

to cieľa sa jej môže prepožičať starobylé mesianistické heslo „Moskva tretí a posledný Rím“.

Program mocensko-politických kruhov bol pripravený veľmi dôsledne. Pravoslávni po celom svete sa majú pripútať k Moskve a vytvoriť svetovú pravoslávnu cirkev v Moskve. Pravoslávna cirkev bola vítanou pomocníčkou koncepcie aj preto, lebo od nepamäti priamo pestovala odpor proti všetkému cudziemu, predovšetkým západnému - tým viac proti všetkému katolíckemu, rímskemu. V tomto zmysle mocensko-politické kruhy dali pravoslávnej cirkvi ponuku a ponúkli jej aj všemožná pomoc. Ruská pravoslávna cirkev túto ponuku prijala.

V roku 1944 zomrel v Moskve patriarcha Sergej, ktorý mal s riadením cirkvi v daných podmienkach bohaté skúsenosti. Dňa 2. februára 1945 bol za nového patriarchu zvolený Alexej. Nový patriarcha videl v tejto ponuke historickú šancu rozšíriť pravoslávie, ale nedokázal odhadnúť hodnotu dane, ktorú jeho cirkev mala za to zaplatiť. Tvorcovia koncepcie vždy sledovali vyšší cieľ a to likvidáciu náboženstva a cirkvi, (aj pravoslávnej). S pomocou sovietskej vlády patriarcha a ďalší hierarchovia pravoslávnej cirkvi cestujú po svete. Ešte toho istého roku navštívia Jeruzalem, alexandrijského, antiochijského a gruzínskeho patriarchu, v roku 1946 bol hosťami patriarchu bulharského a v roku 1947 rumunského. Podobne do Československa prichádza arcibiskup Fotij, a to v októbri 1945. Čo sa týka pravoslávnej cirkvi v Československu môžeme pre lepšie poznanie načrieť do histórie o pôvodnosti pravoslávnej viery v regióne východného Slovenska a Podkarpatskej Rusi. V Uhorsku, podľa sčítania ľudu z roku 1893 na územiach obývaných gréckokatolíckimi, rímskokatolíckymi a ortodoxnými-pravoslávnyimi, bolo celkom: 458 767 gréckokatolíckov, 208 567 rímskokatolíckov, 157 pravoslávnych. (*koniec 25. časti*)

Spracoval diakon R. Hreňo podľa knihy Priezrev dejinami Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku od prof. P. Šturáka

